

[Transcript] Vinohradská 12 / Čína v českém éteru. Je to propaganda?

Dobrý den, pane picho, tady je Matěj Skalický z Českého rozhlasu z podkástu Vinohradská 12.
Dobrý den.

Můžu se vás v nahrávaném hovoru zeptat,
jestli vaše ráde a hej Akler stále spolupracují s čínskými rozhlasem pro zahraničí.
Aha, a že vás to tak zajímá?

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Kam až sahají čínská chapadla v Česku?

Spolupracuje čínský státní rozhlas s českými rády hej Akler
a znamená to tedy, že ta to rády a u nás šíří čínskou propagandu.

Ptám se Ivany Karázkové analyticky se specializací na Čínu
s fakulty sociálních věd univerzity Karlovy.

Dnes je středa 5. dubna.

Čínský rozhlas pro zahraničí. Tady je Packing.

Dobrý den, vítejte ve Vinohradské 12.

Dobrý den.

Vyste ve své nové studi, mapovala mimo jiné vysílání českých rády hej rády
a rády Akler.

Dá se říct, že pomáhají šířit čínskou propagandu?

Odcetě se to dá říct. Já jsem si rády a hej a rády Akler
všimla úplnou náhodou v roce 2019,
protože vysílají šestkrát týdně zhruba půl hrdinový pořad,
který se mnoje badevný svět a ten se věnuje číně.

Já se ve své Akler věnuji číně,
jejímu vlivovému úsobení propagandě a dezenformaci.

Takže tohle bylo to propojení moje jinak úplně rády
a v standardně nemapují.

Badevný svět, o čem je ten pořad?

Ten pořad je velice pozoruhodný.

Je to magazín, nejen od cestování, ale i o historii, kultuře,
sport, tomodě, moderných technologiích, zdálného východu
a jak sám říká pro nás daleké exotické číny.

Ten pořad je údejně o ázi, ale v zásadě se věnuje výhredně číně.

Sú tam různé vysílání o tradiční čínské medicíně
nebo o čínské gastronomii.

V střeďeční díly jsou z daleka nejpestřejší,
protože se zabývají vším od čínské architektury
až po cestování do číny, až po infrastrukturu, na příklad.

Ve čtvrtek jsou potom na pořadu na aktuality vpátek
něco, čemu říkají moudrost v dálného východu
a vneděli potom cestování za památkami.

A to samotné vysílání je takový zvláštní mix
různých čínských a jiných písní a čteného příspěvku,
kde v tom čteném příspěvku je čínská vláda
vždy líčena výhredně pozitivně

a vždy je to zaměřené na představování
číny z toho pozitivního úhlupohladu.
První polvena 20. století se pročinu neslá ve znamení úpadku.
Země byla okupována západními mocnostmi
a zmítala se v neustálých válkách a po vstáních.
To znamená, že témata, která by mohla být problematická typu
Hongkong, typu Tibet, Taiwan, Xinjiang, třeba lidská práva,
myslím si, že ten seznám je velmi dlouhý, tak ta se tam vůbec neobjevují.
Po konci občanské války a založení čínská lidové republiky
tady v roce 1949 průmysl začal tak trochu rozbíhat.
Takže vůbec se o Taiwanu nemluví, nezminuje se v žádné souvislosti.
To znamená na první dobrou tamta politika,
jakože není, ale čínská vláda je vždy vykreslována
v tom nejvíc pozitivním slova smysluchá po to správně.
Ten magazín se tváří, že není vůbec politický,
ani že se nezaměřuje na nějaká bezpečnostní témata,
ale to vůbec neznamená, že by byl prostý politického obsahu.
Většinu zastává takové různé postoje,
které má čínská komunistická strana,
takže když hovoříme konkrétně od Taiwanu,
tak od Taiwanu se tam hovořilo několikrát nebo třeba i o Tibetu,
ale vždy z toho uhlu pohledu, jak to vidí čínská komunistická strana.
Vítám vás opět u magazínu Barevní svět
a opět u ciklu o čínském kucharském umění.
Tam mám konkrétní příkladba, tam několikrát se tam objevili epizody,
které se věnovali třeba Taiwanu s pohledu toho,
že přináležet číně.
Takže například tam byly věty,
jako lidí se podíváme nad Taiwan,
což je druhý největší ostrof,
nebo největší ostrof, který patří číně.
Nebo teď se budeme věnovat pohoří v naší province i tchajvan.
Budeme si povídat o kuchyni další oblasti v číně,
o kuchyni tchajvanu.
Jak se stalo, že česká rády a hejrádio a rádiokolr
vysílají, nebo vašmi slovy pomáhají šířit
tedy čínskou propagandu ve vysílání v ETERu, v českém ETERu?
Tam možná bych začala u toho,
co je vlastně čínský rozhlas pro zahraničí zač.
Je to čínské státní medium,
které je přímo pod kontrolu komunistické strany Číny.
Je to rádeo, které vysílá ve 44 jazycích.
Všude globálně vlastně po světě.
V středo a východu Evropských jazycích vysílá také včetně samozřejmě Češtiny.

V případě Češtiny vysílá od roku 1968.
A ono původně patrně nemělo zasaž tak velký dosah
a vidíme od roku zhruba 2013,
že se ty aktivití čínského rozhlasu pro zahraničí
přesouvají stále víc a víc s mědem na web,
takže tam začíná být aktivističtější.
Je tam mnohem víc příspěvku, než tam dřív bylo,
jsou tam různé příspěvky z těch krajiních částí politického spektra Českého.
A velmi intenzivně potom ten čínský rozhlas pro zahraničí působí
třeba na Facebooku, kde měl ještě do konce roku,
minulého roku 1,3 milionu fanoušku.
Což je teoreticky 10% české populace sleduje aktivně
čínský rozhlas pro zahraničí na Facebooku,
což samozřejmě vyvolává řadu otázek
a zdá se, že tě lidé jsou být neautentické účty,
takže takzvaní boti, nebo že to jsou lidé,
kteří byli na koupení,
že to vlastně není organicky vytvořené publikum,
ale velmi silně promuje ten svůj narrativ,
čínský narrativ na této sociální síti
a tím, že má tolik fanoušku, tak i zasahuje mnohem
aktivně díky těm algoritmům,
zasahuje mnohem aktivněji to publikum.
Ale kromě toho, že čínský rozhlas pro zahraničí
tady je aktivní na tom webu,
je aktivní na Facebooku,
tak hledal asi i způsoby, jak zasáhnout,
tak se vlastně vynovat té své původní formě,
což je to rozhlasové vysílání
a jak zasáhnout co nejvíc té české populace.
A od roku 2019 má tento pořad barevný svět,
kdy poměrně kuriozně, ani rádio hej, ani rádio kalor,
přiznávají spolupráce s čínským rozhlasem pro zahraničí.
Oni tvrdí, že to je jejich pořad,
nikde se to tam neobivuje v těch téměř
půlhodinovém vysílání každodenním,
se to vlastně nikde ani nezmíní,
kdo je sponzorem, kdo prostě se podílí na tom obsahu.
Dobrý den, pane Ondráčku,
tady je Matěj Skalický z Českého rozhlasu
Vinohradská 12.
Můžu se vás v nahrávaném hovoru ze ptaty sly,
vaš rádio kalor stále spolupráce s čínským rozhlasem pro zahraničí.
Rádio kalor nikdy nepracovalo s čídou, jak se na to přišel.

Jíte co, já vlastně v tom nejedu úplně mohlo začátku,
to je prvé, když jsme budešli s frekvenci jedná,
na vlastně ve dva 17.

Dva roky jsem si dal klid,
a od 2.19 jsem začel spolupracovat právě s Mirkem Pichou,
tak by asi bylo podle mého nejlepší afféru,
abyste zavolał přímojemu.

Dobrý den, pane Picho,
tady je Matěj Skalický z Českého rozlasu
spodkástí. Kdy je to ve vaší gesti, vytváříte to ve spolupráce
s nějakými firmami a scenaristy, ale za vás teda spolupráce
jakákoliv s čínským rozhlasem pro zahraničí je byloučena.

Já bych to takhle neřekl,
jak jo učitě nějakým způsobem nevím,
jestli to bylo džíve, nebo tohle, ale co se týče scénáře,
co se týče scénáru a obsahu toho požadu,
tak jsem 100% předstvěčili,
že to je propaganda jakákoliv.

Čínský rozhlas pro zahraničí přebírá to same vysílání
a přidává k tomu několik vteřin do předu navíc,
kde říká, toto je čínský rozhlas pro zahraničí,
tady vysílá peking a my děláme pořad barevní svět
ve spolupráci s rádiem Hej
a ve spolupráci s jednou čínskou firmu.

Milí posluchači, vítáme vás na krátkých vonách čínského rozhlasu pro zahraničí,
kde vysíláme celá nový pořad nazvaný barevní svět,
který připravujeme ve spolupráci s českým rádiem Hej
a firmou Phoenix Ember.

Je to magazin, nejen ocestová...

Mí se k tomu přiznávají, já jsem o tom aktivně hovořila
už minulý rok a dokonce i před minulý rok,
protože mi to přišlo velmi, velmi zajímavé.

A to, co čínský rozhlas pro zahraničí,
chtěl velice nedávno, možná v reakci na to,
že se vlastně na to začlo poukazovat,
je, že přestel těch svých několik vteřin do předu dávat.
Takže dnes přibírá čistě jenom to vysílání z rády a Hej,
ale zapoměli si to smozat v archívu,
takže v archívu to pořad ještě dohledatelné je.

Tak jenom pardon, abych to pochopil,
je to asi tedy půlhodinový pořad,
skoro každý den ve vysílání rády a Hej,
které vlastní dlouhletý majitel českých rozhlasových
Stanic Miroslav Pýcha a rády a Kaler,

které má Pýcha spou z dlouhletým moderátorem
a bývalým členem Dua Těžký pokundr Romanem Ondráčkem.
Já jsem s oběma mluvil.
Ale posluchač se z toho vysílání,
když se tedy budeme bavit o českém Eteru,
nedozví kdo za tím pohradem stojí.
A vy popisujete spolupráci s čínským rozhlasem pro zahraničí?
Přesně tak.
A mě zajímalo, protože samozřejmě data veřejná
od té spolupráci nikde nejsou dostupná,
tak mě třeba zajímalo, jak moc to rády a Hej tam má nějakou autonomii,
kdo vlastně vytváří ten obsah realně.
Je to tedy rády a Hej nebo je to čínský rozhlas pro zahraničí.
A proto jsem dělala tu obsahovou analýzu na základě 70.
Epizod toho vysílání více než 35 hodin vysílání,
které jsem tady aktivně posluchala
a došla jsem k názoru, který dokládám v té nové studii,
že to je čínský rozhlas pro zahraničí, kdo vytváří ta témata
a kdo patrně vytváří celý ten skrypt, protože je slyšet
u těch moderátorů nebo u těch prezentátorů,
že to je čtený text, že to není přirozený text,
že často ty formulace jsou zvláštní a šrůbované,
ne takové, které by běžní třech asi jednoduše vyslovil.
Ty názory, které se tam objevují, jak jsem říkala,
jsou výhradně vůčiční pozitivní,
jsou výhradně pozitivní vůčičínské komunistické straně
a vůbec ne reagují na to, co seděje v České společnosti.
Plus často vůbec neodkazují na českou kulturu,
tam, kde by třeba český autor možná dát odkaz na,
nevím, na českou literaturu, na nějaké české přísloví,
vlastně na něco, co by ukázalo,
že aktivně přemýšlí o tom, co říká,
tak to se tam úbec neobjevuje.
Padlo tu jméno firmy Phoenix Ember,
která se má na tom vysílání podílet, tak co to je za firmu?
Já jsem sedějívala do obchodního rejstříku,
zajímala mě co to je za firmu těch firm,
s podobným názvem není zaž tolik
a u jedné z těch firm jsem našla jako bývalého jednatele čínského občana,
který že je dlouhodobě v České republice,
našla jsem k tomu nějaký rozhovor, který on dával
a zdá se, že to bude tady tato firma,
která mám jako předmět podnikání spoustu věcí
od pořádání sportovních akcí přes dovos jantaru.

Na cokoliv se skoro zpomenete, tak to tam je,
na seznamu, že tak jímto způsobem ta firma podníka.
Jednatelkou společnosti Phoenix Ember je překladatelka
z Čínštiny Zuzana Franklinová.
V minulých letech byly společníky také dva Čínští občané.
Franklinová byla ještě v Černu 2022.
Na české mutaci webových stránek Čínského rozlasu pro zahraničí
vede nájako zvláštní korespondentka v Praze.
Dobrý den, tady je Matěj Skalický z Českého rozlasu
z podkástu Vinohradská 12.
Můžu se vás v náhrávaném hovoru
zeptat na spolupráci s rádyem, hej?
Já myslím, že to oměl, nesledenou.
Takže ten podle vás nejvíc rálistický senář je,
že Čínský rozlas pro zahraniční vysílání
spolu vytvoří nějaké vysílání
a pak ho Česká ráda odvisílají,
aniž by identifikovala, s kým to dělají.
Myslím si, že takto nějak to asi bude.
Já jsme tomu hvořal ze svými kolegy,
kteří se věnují Čínské propagandii dezinformacím
v Evropě.
Oni říkali, že Čínský rozlas pro zahraniční často
vlastně propadá úplně tím hledáčkem,
protože těch nástrojů na analýzu mluveného textu
nebo toho mluveného slova
není zaz až tak mnoho.
Většinou se lidé věnují tomu
prostě textu psanému k analýze.
Takže tohle je svým způsobem taká pionířská studie,
vůjalo mě co říkal můj srpský kolega, který říkal,
že vřdí něco velmi podobného v Srpsku,
kde je rádio dvojitévé tf,
což je skratká welcome to fun,
ale samozřejmě to nabízí spoustu jiných interpretací.
Funguje to na úplně stejném principu,
kde se objevuje znovu každodemí pořád
vysílání o Čínské tradici kultů,
tradiční čínské medicíně,
který je velmi nekritický vůčičině.
Takže on má takou hypotézu,
pravděpodobně to není nějaké české unikum,
ale že to Čína zkouší v řadě zemí,
a protože se tomu nikdo zatím nevěnuje,

tak je velmi obtížné určit,
v kterých zemích to třeba přesně je,
a jak velký ten rozsach, a samozřejmě i dosach té propagandie.
Přepisuje Čína ty narrative i v některých
jiných mediálních kanálech v Česku,
kromě tedy těch rádí je to viditelné
v novinách, v televizi, nevím.
Samozřejmě ten první dobrý příklad
byl vstup Čínské firmy CEFC
do Empressy Media Jaromíra Soukupa,
kdy analýza projektu Map Influen
v asociace Promenzenárodní otázky ukázala,
že v Okamžiku, kdy ten investor vstoupil
do Empressy Media, tak se u časopisu týden
a u tv barandov, u tv barandov
velmi výrazně přestali objevovat
jakékoliv negativní zmínky očíně,
ale oni se přestali objevovat
jakékoliv neutrální zmínky očíně.
Vlastně jediné, co zůstalo,
bylo pozitivní spravodajství očíně.
Přičemž ta korelace mezi vstupem
toho partnera Čínského
a tou změnou toho diskurzu
nebo toho, co vysílala tv barandov,
byla opravdu zedne na den.
Tam je to jednoznačně vidět,
že předstím vstupem tam byl takový klasický mix
neutrální, negativní, pozitivní,
potom vstupu výhradně pozitivní spravodajství.
Ale vidíme to třeba i u příloch,
které vydávají literární noviny
přílohá Reading China Plus,
kde přebírá vlastně spravodajství
od jednoho čínského deninku,
nebo to vidíme třeba v roce 2019
u příležitosti výročí
70 let vztahu mezi
Českou republikou a čínskou lidovou republikou,
vyšel v deninku právo,
vyšla tam taková osmi stránková příloha,
která byla výrazně oslavující čínu,
ale byla podepsana mény, autory,
novináři, kteří působí v právu.

A celá ta příloha nesla
takové koriozní označení,
tematická a komerční příloha.
Ale tím, že tam působili tí čeští novináři,
byly podtím podepsaní pod texty
typu nová zárná budocnot ve zájených stazích a podobně,
tak mohli dávat čtenáři milný dojem,
že to je vlastně standardní produkce práva.
A jenom to, že tam bylo někde uvedeno
velmi jako kurzivou na hoře,
že se jedná o komerční přílohu
tak to naznačovalo, kdo si vlastně
tu přílohu zaplatil nebo ji sponzoroval.
Máte pocit jako analityčka zahraničních vztahů,
že to působení číny je v Česku
v mnohém možná silnější,
než působení ruska,
nebo nebezpečnější, nebo je to úplně milná doměnka.
Já nevím, jestli to můžu úplně srovnat,
protože se nevinuji stejně ruskou jako číně.
Ta moje pozornost je upříná,
vždycky byla poslední 20. načinskou lidovou republiku,
takže to mohou srovná ve tom s tím,
co mi říkají kolegové, který se venuje ruské federaci.
A nabela jsem z toho dojmu,
že ta ruská propaganda a dezinformace
působí, nebo ty snahy působí v České republice
výrazně delší dobou,
byly výrazně úspěšnější díky tomu,
dobou sobí díky kulturní blízkosti,
jazykové blízkosti, ale historické blízkosti vlastně,
takže byly úspěšnější v tom vytváření
těch pro kremoských kanálů.
Ale to, co udělala Čína někdy po roce 2012,
kdy masivně jistoupila do regionostřední a východní Evropy,
bylo to, že vlastně nasedla na ty ruské kanály
a využila, nebo zne užila,
jestli chcete, takže my jsme dělali nějakou analýzu před časem,
která se věnovala tomu,
jak v ruské a čínské narrative se v alternativních médiích zblíží,
jak čínská státní media stále častěj používají ruském talking head,
vlastně ruské novináře třeba, ale i politiky,
jak často je citují a jak to funguje i na obrácinou stranu,
to znamená, že ta pro ruská media citují častěji

ty čínské třeba eksperty nebo politiky.
Je tady jasně vidět,
že Čína se učí od ruské federace,
že umí používat úplně ty samé kanály,
že cílí na ta sama alternativní média
a cílí na to same publikum,
takže já mám do budoucna spíš
obavy z Čínské lidové republiky,
protože narozí od ruska do toho může zvožit více financí,
je velice schopná, co se týče používání
umělej inteligence obcházení nebo používání různých algoritmů,
proto aby ty její naratevě měli větší dosah,
takže já mám takový pocit,
že Čína se poučí, naučí
a bude mnohem aktivnější ještě víc než té,
a bude mnohem úspěšnější.
No a úplně poslední věc máte pocit,
když bezpečnostní informační služba
opakovaně upozorňuje na ta bezpečnostní ryzyka plynoucí z Číny,
že se daří Číňanům a Čínské propagandě
nějakým způsobem ovlivňovat náš Český pohled na to,
jaká Čína ve skutečnosti je,
a ta propaganda prostě funguje.
Já bych to možná rozdělala na dvě kategorie,
na dvě taktiky, které Čína používá,
a ta jedna z nich je samozřejmě vyprávět ten Čínský příběh
v pozitivním slova smyslu běhnout se těm negativom, o kterých jsem hovořila.
Ale ta druhá linka, která je podle mě mnohem nebezpečnější
a to je to, co má Čína společného s ruskem,
je vlastně zasývat do společnosti nedůvěru
a vytvářet verze pravdy.
Pravda samozřejmě nemá žádné verze,
pravda je prostě jedna, ale to je způsob,
jakým vlastně dezreformace fungují,
že vytváříte paralelní názory,
aby ten divák, nebo poslucháče recipient,
nakonec v tom měl trošku gulaž
a řekl se, že kdo ví, jak to vlastně je,
protože tady těch názorů je tolik, že to může být jako koliv.
A to, co my vidíme poslední dopoučínou dělat,
je zblížovat se s těmi krajněpravicovými,
krajnělevicovými politickými stranami
nebo hnutími, frakcemi, jak to můhnete říkat.
A vytváření takového positu, že není dobré věřit vládě,

jakékoliv vládi, to je celkem jedno,
že není dobré věřit Evropské unii,
že není dobré věřit na to
zasevat taková, ta semínka nedůvěry.
A tam si myslím, že se jí dárí mnohem lépe
i díky tomu, že spolupracuje s Ruskem
v tehle té lince propagandistické,
že se jí dárí mnohem lépe, než přesvědčovat
tady české publikum o tom, že si tím pchynk je
vásný vůdce, nebo že čína je přátelská země.
Takže tady si myslím, že to nebezpečí
jemnohem větší, než nějaké snahy číny
tady vytvářet pozitivní obraz o sobě samotné
prostřednictvím toho, že hovoří o tom,
že má se do mnohu řížery na tomu.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12.
z pravodajského podkástu Českého rozhlasu.
Dnes s Ivanou Karázkovou výzkumníci
institutu komunikačních studií a žurnalistiky
na fakultě sociálních vět univerzity Karlovy.
Tam se v rámci Středoevropské observatoře
digitalních médií 7.
Vynuje analíze čínské propagandy a desinformacín.
Na závěry ještě připomenu,
že všechny naše díly jsou na webu i rozhlas cz
i ve všech podkástových aplikacích
a můžete nám taky psát a to na e-mail
Vinohradská 12.
za vynáč rozhlas cz.